

016:5
1
ST
K R

ASTRONOMIA

UUT TEADUSES
JA TEHNIKAS

A-105539

Eesti NSV Kultuuriministeerium
Fr.R.Kreutzwaldi nim. Eesti NSV Riiklik Raamatukogu

A S T R O N O O M I A

Kirjanduse lühinimestik

Koostanud H.Kross

MAHAKANTUD

Tallinn
1969

Inimesi on üha rohkem hakanud huvitama astronoomia. Põhjust pole raske leida: kosmosega seotud projektid on oodatust kiiremini jõudnud praktilise teostuseni ning arutlused sellest, mis ja kes meid teistel taevakehadel võiksid oodata, ei kuulu enam ainult fantastiliste romaanide veergudele.

Lühinimestikus "Astronoomia" soovitatakse raamatuid ja artikleid, milles käsitletakse mõningaid astronoomia aktuaalseid küsimusi: Millised on universumi ehitus ja mõõtmed? Kui täiuslikuks võivad areneda tehnilised vahendid, millede abil saame andmeid kosmosest? Kas universumis leidub teisi tsivilisatsioone ja kuidas oleks võimalik nendega sidet pidada? Loetletud kirjanduse lugemine eeldab vastava keskkoolikursuse tundmist.

Veisman, U. Tähed ja tehnika. Tln., "Valgus", 1968.
240 lk., illustr. (Teaduse teedelt.)

Astronoomiaalased teadmised tuginevad andmetele, mida toovad kaugetelt taevakehadelt lähtuvad elektromagnetilised lained. Lainete keele lugemine eri aegadel on sõltunud ajastu tehnika tasemest. Pöördelise tähtsusega astronoomia ajaloo oli teleskoobi leiutamine. Algul oli see riist vaid inimese nägemise võimendajaks, hiljem aga muutus nõrkade valguskiirte püüdmise, salvestamise ja analüüsimise keerukaks aparaadiks. Raamat jutustab populaarses laadis teleskoobi arenemistest, alates lihtsast Galilei pikksilmast kuni võimsate raadioteleskoopide ning tehiskaaslaste-observatooriumideni.

Kroškin, M. Maa algab kosmoses. Tln., "Valgus", 1967.
216 lk., illustr.

Koormamata lugejaid arvude ja faktidega, annab autor ülevaate sellest, mida on õnnestunud Maa tehiskaaslaste, kosmoseraketide, planeetidevaheliste automaatjaamade ning juhitavate kosmoselaevade abil teada saada meie koduplaneedist, Maa-lähedasest ja planeetidevahelisest ruumist, Kuust, Päikesest ja elu võimalikkusest universumis. Loeme, kui suur on kosmoselendude teaduslike avastuste praktiline väärtus mitmete igapäevast maist elu puudutavate küsimuste lahendamisel. Raamatu lõpus on kokkuvõtlikult loetletud nõukogude teadlaste saavutused kosmose uurimisel.

Shapley, H. Tähtedest ja inimestest. Inimese reageerimine paisuvale universumile. Eessõna: G.Naan. Tln., ERK, 1964. 140 lk. (Teaduse teedelt.)

Tuntud ameerika astronoomi teos on pühendatud küsimusele elu levikust kosmoses, mis paljude sajandite jooksul on huvitanud inimkonda. Autor näitab, kuidas teaduse arenedes üksteise järel varisesid kokku vanad maailmapildid - antropotsentriline, geotsentriline ja heliotsentriline -, kuni inimene lõpuks suutis tunnetada oma kohta universumis.

Võttes aluseks kaasaegsed teadmised kosmose ehitusest ning nõukogude teadlase Oparini teooria elu tekkimisest, jõuab H. Shapley järeldusele, et lõputus universumis peab eksisteerima hulk planeete, kus on elu ja leidub arukaid olevusi.

See raamat on probleemide haarde sügavuse ja arusaadavuse poolest üks nüüdisaja populaarteadusliku kirjanduse paremaid näiteid.

Veismann, U. Kosmosetsivilisatsioonid. Tln., "Valgus", 1968. 84 lk., illustr.

Jätkates H. Shapley käsitlust elu levikust kosmoses, vaatab autor kosmosetsivilisatsioonide otsimise ja avastamisega seotud probleeme. Milliseid elu ja mõistuse eksisteerimise vorme võiksime kohata teistes maailmades? Kas Maa-väliste tsivilisatsioonide mõistuslikud asukad sarnanevad üldjoontes meiega või erinevad meist tunduvalt? Elavad nad kiviajas või on oma kultuuritasemelt meist kaugemale ette jõudnud? Kas ja kuidas saaksime nendega sidet pidada? On Maad kunagi külastanud võõrad kosmonaudid? Teos on kirjutatud elavas ja populaarses stiilis. Hüpoteese illustreeritakse katkenditega teaduslik-fantastilisest kirjandusest.

Veltmann, Ü.-I. Marss. Planeet, kus on elu? Tln., "Valgus", 1968. 79 lk., illustr.; 1 leht kaart.

Mida tänapäeval teatakse meie naaberplaneedist, kuidas mitmete põlvkondade astronoomid on nende teadmiseni jõudnud ning milliseid hüpoteese nad vaatluste teel saanud andmete põhjal on püstitanud Marsi kuude, pinnavormide, atmosfääri, kliima ja ilmastiku kohta, sellest jutustab lihtsas vormis käesolev brošüür. Küsimusele, kas Marsil on elu, vastab autor jaatavalt. Millises arengustaadiumis see aga on, seda peavad selgitama tuleviku kosmoselaevade lennud.

Veltmann, Ü.-I. Taevakaunitar Veenus. Tln., "Valgus", 1967. 80 lk., illustr.

Veenus kui Päikese ja Kuu järel kõige heledam taevakeha on meie Päikese-poolne naaberplaneet. Peale andmete tema suurus, kauguse, pöörlemis- ja tiirlemisperioodi kohta on teoses

palju juttu mitmetest hüpoteesidest, mis hõlmavad Veenuse temperatuuri ja atmosfääri koosseisu. Kas planeedil leidub ka elu ja mis ootab tulevast kosmonauti taevakaunitari pinnal, seda võib esialgu ainult oletada. Brošüüri lõpus antakse lühike ülevaade Nõukogude Liidu ja Ameerika Ühendriikide planeetidevaheliste automaatjaamade lendudest, mille eesmärgiks oli Veenuse uurimine. Elav, piltlik keel teeb brošüüri huviga loetavaks.

Clarke, A. Alistamatu kosmos. - Tehnika ja Tootmine, 1966, nr. 1, lk. 44-46.

Käsitledes kosmilisi kaugusi ja nende alistamise võimalikkust, näitab autor huvitavate võrdluste abil, et inimene võib küll jõuda teiste tähesüsteemideni, võib-olla koguni väljuda meie galaktikast, kosmost lõplikult vallutada aga mitte iialgi. Mingit ühtset kosmosetsivilisatsiooni ei saa eales tekkida. Täheasunduste sõltumatust kaitsevad kindlalt aeg ja ruum.

VILJANDI KULTUURIKOLLEDZI RAAMA

011 ; 52(01) VKK RK LA 1969

ASTRONOOMIA : kirjanduse I hinimesti

VK133233

Vastutav toimetaja V.Ennosaar

Korrektor H.Voosemaa

Kaane kujundanud R.Suvi

АСТРОНОМИЯ

Краткий список литературы

Сост. Х.Кросс

На эстонском языке

Paber 60x84, 1/16. Trükipoognaid 0,5.

Tingtrükipoognaid 0,46. Trükiarv 3000.

Tell. nr. 9.MB-01642.

Fr.R.Kreutzwaldi nim. Eesti NSV Riikliku

Raamatukoju rotaprint. 1969.

Tasuta.

A

105539

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01087797 7